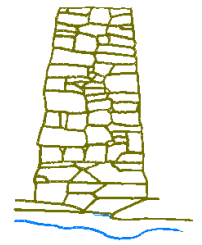

Lysakervassdragets venner

Bærum kommune

post@baerum.kommune.no

2018-04-03
LvV-ref.: 18/04
Deres ref: 15/133827

MERKNADER VED 2. GANGSBEHANDLING AV DETALJREGULERING – FOSSUMVEIEN 19

Oppsummering

Bærum kommunes ombygging av Grinidammen mellom oktober 2015 og juni 2016 har betydelig redusert fordrøyningen av flomvann i Lysakerelva. Barketomten utgjør det eneste gjenværende areal som er aktuelt som erstatning for Grinidammen i å redusere faremomenter for nasjonalt viktige anlegg som trafikknutepunktet og store boligprosjekter ved Granfoss og Lilleaker.

Bakgrunn

Det vises til rådmannens forslag for detaljregulering av deler av Barketomten for å kunne bygge en tennishall.

Lysakervassdragets venner (LvV) har tidligere påpekt (2016-09-26; LvV ref 16/31) at Barketomten er en del av Lysakervassdraget. Den var et basseng og ei flomslette som ble fylt med overskuddsmasse fra bygge- og anleggsprosjekter. I dag frarådes det på det sterkeste mot slike innfyllinger langs vassdrag.

Vi noterer i dokumentasjonen som legges frem ved 2. gangsbehandling, at ROS-analysen er uendret fra 1.gangsbehandling. Dette til tross for at LvV og flere andre uttrykte sterk tvil om påliteligheten til Bærum kommunens flomkartlegging og fastsettelsen av Q1000 linjen for tusenårsflom. LvV forventet i det minste en redegjørelse om datagrunnlaget for flomkartet.

Siden våre tidligere merknader er det kommet et nytt og alvorligere moment som forsterker vårt tidligere poeng at Barketomten først og fremst tilhører vassdraget, nemlig ombyggingen av Grinidammen. Denne saken gjør også at vi stiller spørsmål til Bærum kommunes kunnskap og ferdigheter innen elvehydrologi.

Ombygging av Grinidammen

I perioden mellom oktober 2015 og juni 2016 fikk Bærum kommune bygget om demningen til Grinidammen etter en sikkerhetsvurdering. Forarbeidet til ombyggingen ble basert på en demningsteknisk vurdering utfra eksisterende

...2

tegninger uten en tilstrekkelig undersøkelse av demningens egentlige fungering eller vurdering av demningens flomdempende rolle. Resultatene av ombyggingen er:

1) vannstanden i Grinidammen ble senket med 75 centimeter istedenfor de 20 centimeter som var forutsatt.

2) vannstanden i Lysakerelva nedenfor Grini svinger kraftigere og fortere.

Da punkt 1) ble påpekt i et brev fra NVE til kommunen (september 2017) stilte kommunens tekniske etat seg uforstående til at etaten hadde gjort en betydeligere større endring i vassdraget enn forutsatt. I desember 2017 ga NVE kommunen klar beskjed om enten å gjenopprette tilstanden i Grinidammen eller å søke om tiltaket som er gjennomført og samtidig komme med forslag for avbøtende tiltak for skaden som følger av nedsenkningen. Det avventes kommunens endelige svar.

Skaden har to aspekter. Bærum kommune innrømmer det ene aspektet, nemlig at våtmarka nord i Grinidammen er tørrlagt. Lysakervassdragets venner har rapportert inn til NVE det alvorligere punkt 2) som følger av kommunens ombygging; sammen med at maksimum kapasiteten til Grinidammen er redusert fra ca. 90 000 kubikkmeter til ca. 40 000, er profilen på demningen endret slik at bredden på overløpet er øket kraftig, fra 7 meter til effektivt 37 meter ved middels vannføring. Grinidammens viktige fordrøyning som tidligere reduserte flom langs strekningen nedenfor demningen er effektivt nullet ut. Det som beskyttet Lysaker ved å redusere flomtoppene, og jevne ut brå stigninger i vannføringen, fungerer ikke lenger.

Bogstadvannets begrensninger

Nord for og ovenfor både Grinidammen og Barketomten ligger Bogstadvannet, som er oppdemmet av en steindemning fra 1913 som har meget primitivt manøvreringsutstyr. Vannstanden i Bogstadvannet senkes kun i et 15 centimeters trinn over to 7,5 meter brede overløp, noe som betyr at ca. 0,15 meter \times 1 500 000 kvadratmeter = 225 000 kubikkmeter vann slippes når vannstanden senkes ned. Alt etter vannføringen når manøvreringen foretas, stiger vannføringen brått med minst 2 og opptil 10 kubikkmeter per sekund (m^3/s). Tidligere tok Grinidammen opp denne økningen. Til sammenligning er middels vannføring i Lysakerelva ca. 2,5 m^3/s .

Faremomenter nedstrøms Grini

Badesteder er en viktig del av friluftsliv langs Lysakerelva. Flere badesteder går fra å være rimelig trygge ved en vannføring på 1,5 m^3/s til å være meget farlige ved 3 m^3/s . Mest sårbar er kulpen der en 10-åring druknet 22. juli 2009. Vannføringen hadde da steget fra under 2 m^3/s til 5,5 m^3/s i løpet av flere dager med regn. Barnet som druknet hadde badet i kulpen tidligere, men var ikke kjent med faremomentet ved den økte vannføringen.

Sensommer 2017 ble det innrapportert til Lysakervassdragets venner, og meldt videre til NVE, om en episode da to familier brukte den populære, barnevennlige

badeplassen Sandbonn ved Nedre Voll. Bogstadvannet ble manøvrert ned til en lavere vannstand tidlig på denne søndagsettermiddagen og en vannbølge feide nedover Lysakerelva. Til forskjell fra tidligere ble den ikke dempet i Grinidammen og vannstanden ved Sandbonn steg 30 centimeter på kort tid. Småbarna som lekte ute i det på forhånd så grunne elveleiet, måtte reddes på land da vannet steg ganske raskt.

Faren for fremtidige utbyggingsprosjekter

På Lysaker har Mustad Eiendom fremmet planer om «Lilleakerbyen», en boligfortetningsplan, bl.a. på Granfoss, som inkluderer omfattende publikumsbruk av Lysakerelva som renner mellom Mustads eiendommer. Siden demningen på Fåbro ble senket av sikkerhetsmessige grunner etter skaden i storflommen av 1987, finnes det knapt noen fordrøyning mellom Sandbonn og Granfoss.

I anleggsperioden for Lysaker stasjon på Fornebubanen rett ved Lysakerelva, vil krav på god kontroll over vannføringen i Lysakerelva øke. Med Bogstadvannets primitive manøvrering og på grunn av mangel på fordrøyning i Grinidammen kan det bli krav om å ordne annen fordrøyningskapasitet.

Barketomtens rolle

Slik Lysakervassdragets venner anser situasjonen, vil fordrøyningen i den øvre delen av Lysakerelva måtte økes. Spørsmålet er hvilke muligheter som finnes. Lysakervassdragets venner har spilt inn til NVE at en ny terskel (en lav demning, inntil 75 centimeter høyere enn Grindammens overløp) i den øvre delen av Grinidammen kunne bygges til å redde våtmarka. Beregning viser imidlertid at dette vil gi ubetydelig fordrøyning fordi en slik terskel ikke kan gis tilstrekkelig profil dersom den skal betjene våtmarka.

Barketomten står igjen som det eneste arealet som kan benyttes til fordrøyningsformål. Dette vil kreve at det gjenskapes flombassenget i en betydelig andel av Barketomten, bl.a. ved at fyllmasser fjernes fra arealet nærmest Lysakerelva for å utvide bassenget. Da vil den naturlige innsnevringen (ned til 8 meter bred) ved det gamle demningsstedet ved Voksen mølle sørge for fordrøyning. Den kan økes ved en beskjeden ombygging av innsnevringens profil. Flombassenget kan få en kapasitet som tilsvarer de 50 000 kubikkmeter som er fjernet fra Grinidammen, dersom arealet under kote 129 holdes byggefritt og får bli oversvømt ved flom.

Konklusjon

Det er Lysakervassdragets venners vurdering at det å tillate et bygg på Barketomten vil være en høyst uansvarlig handling gitt at de enorme planer som foreligger på Lysaker krever økt flomsikkerhet og at det ellers mangler alternative arealer til et fordrøyningsbasseng.

Selv om Lysaker ligger fem kilometer unna Barketomten langs vannveien, ligger begge områdene i kantsonen til Lysakerelva, og dermed er de hydrologisk sett

koblet. Ombygging av Grinidammen har gjort denne koblingen mye sterkere. De må forvaltes under ett.

Flere kilder påpeker at hovedgrunnen til at flom blir til katastrofer, er at planarbeidet i offentlig sektor ikke tar spørsmål om hydrologi alvorlig.

Med vennlig hilsen

Elektronisk sendes brevet usignert; signert versjonen fås ved henvendelse.

John Tibballs
styreleder

Bo Wingård
styremedlem

Vedlegg: 1. Kart over Lysakerelva med stedene nevnt i merknadene
 2. Kart over omtrentlige arealet som er aktuell som
 fordrøyningsbasseng til erstatning for Grinidammen

kopi: Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten	postmottak@vav.oslo.kommune.no
Oslo kommune, Fornebubanen,	post@fob.oslo.kommune.no
NVE, Region øst	ro@nve.no
Mustad Eiendom	post@mustadeiendom.no

Vedlegg 1: Kart over Lysakerelva med stedene nevnt i merknadene

Osdammen
Bogstadvannet

Barketomten
Voksen mølle

Grinidammen

Sandbonn

Granfoss

Lysaker stasjon

